

Broj 59, godina XV, 10 april 2024 godine

...

Pozdrav čitaocima!

...

Sadržaj:

- [59-1 U traganju za smislom](#)
- [59-2 Vajfert je uvek sa nama](#)
- [59-3 Impresije sa ispitivanja između stubova i inicijacije brata S.S.](#)
- [59-4 Pitanje istine i prakse u slobodnom zidarstvu](#)
- [59-5 Neobrađeni kamen](#)

59-1 U traganju za smislom

MISIJA I CILJEVI MASONSKJE GRADNJE

Kažu da je na zidu kupatila nekog od starih Istočnih kraljeva pronađen zapis na kome je pisalo: “Svakog jutra obnavljam se potpuno.” U permanentnoj borbi za opstanak i pod uticajem spoljašnjih uslova, veoma smo podložni stalnim uticajima i pritiscima, što nas tera u prilagođavanja, promene, kompromise i ponekad u mnogostrana lutanja. Tako se, vremenom, u manjoj ili većoj meri, pogubimo i udaljimo od samoga sebe, od onoga šta jesmo u svojoj biti, kao i od toga šta je naša osnovna misija: ciljevi i dužnosti koje imamo u ovom životu. To važi za svakoga od nas kao pojedinca, ali isti ili slični procesi se mogu uočiti i kod organizovanih društvenih grupa.

Prošlog meseca, decembra, upravo završene 6023. Godine, na kraju Bele večeri timočkih masona u “Varoškoj kafani” u Zaječaru, pridružio nam se i Brat, koji je upravo pri kraju te godine istupio iz našeg Bratstva, nakon skoro dvodecenijskog staža. U daljem druženju i razgovoru te večeri, preneo nam je rezime i kristalizaciju iz zajedničke analize, do koga je došao sa još jednim ranije otpuštenim Bratom, a koji su njih dvojica, kao razlog za izlazak iz masonerije, u jednoj reči definisali kao: “Besmislenost!”. Mene je to, gotovo automatski, podsetilo na razgovor sa jednim starim indijskim guruom, koji je na pitanje “ima li smisla postojanja ovog našeg Univerzuma” odgovorio da “nema”, ali je odmah dodao “da svako od nas mora da ga pronađe za samoga sebe i da mudro osmisli svoj sopstveni život”. U tom prvom momentu, kada sam čuo navedenu elaboraciju ovog našeg

bivšeg Brata, za trenutak sam osetio ponos, zato što me je to podsetilo na ovaj odgovor indijskog gurua i za trenutak mi se učinilo, kao da su njih dvojica u svojim razmišljanjima i analizama doprli do krajnje suštine ovog našeg Univerzuma!? Međutim, moje prvo pitanje je bilo usmereno u ovom drugom pravcu: “pa što Ti sam, ili vas dvojica, niste pokušali da pronađete i da nam ponudite neki smisao? No, već odmakla noć i generalno vesela kafanska atmosfera, nije mogla dovesti do nekih pomaka u razmatranju ovog njihovog zaključka, ali svakako svima nama, može biti korisna za naknadno promišljanje, zajedničko razmatranje i zaključivanje.

Pre svega, vredelo bi se zapitati i pozabaviti time, čemu svako od nas kao pojedinac, pridaje smisao i značaj? Zatim, kako i u kojoj meri se to uklapa i može se nadalje harmonizirati sa sistemom vrednosti i aktivnostima neke dotične grupe ljudi, kojoj smo se svojevolejno pridružili? Pa, na kraju i sa time, u kojoj meri smo se mi sami potrudili da u toj oblasti se dalje obrazujemo i steknemo neophodan uvid i saznanja o delatnostima koja se tu obavljaju. Sećam se dobro, kako mi je jednom prilikom u Parizu, moj tadašnji učitelj u ovom zanatu, poštovani Brat Svetozar Bižić, objašnjavao da se, po pravilu, u masoneriju uvek razočaraju oni ljudi koji su tu došli sa nekim određenim “konkretnim” očekivanjima, ponajčešće u smislu da će im Bratstvo omogućiti veću prohodnost i kontak sa onim ljudima, koji su bliži sa vladajućim strukturama i tokovima novca. U nastavku mi je tada pojasnio da se u masoneriju najbolje uklapaju oni ljudi koji su intelektualno živi, kreativni i koji su bogati sa idejama, zbog toga što masonska organizacija može značajno doprineti njihovoj realizaciji i sprovođenju u realan život, umesto da ostane samo na nivou ideja u nečijim mislima, na rečima, ili na papiru. Pri tome je to i argumentovao nekim pozitivnim primerima iz Francuske. Drugim rečima, masonerija više odgovara onim ljudima koji su skloni intelektualnom radu, koji su okupirani praktičnim filozofskim i dubljim duhovnim temama, koji su bogati sa idejama, željni novog znanja i ličnog usavršavanja, spremni da vredno i nesebično doprinose lokalnoj zajednici i svojoj zemlji, umesto da samo iščekuju i traže nešto “konkretno”. U psihološkom smislu, to je kao odnos odraslog i deteta, u smislu da odrasli ljudi imaju osećaj dužnosti i potrebu za davanjem i ličnim doprinosom, dok dete ima samo potrebu da prima, da mu se nudi i daje, a da ono samo uzima i konzumira. U tom smislu, parafrazirao bi reči sa jednog spomenika američkom predsedniku Kenediju, koji sam video u Kaliforniji, i na kome je stajao natpis: “nije stvar u tome koliko tvoja država može tebi da pruži, već koliko ti sam možeš da pružiš svojoj državi.”

Ako izuzmeno beletristiku na masonske teme, možemo da kažemo da na srpskom jeziku, a posebno na francuskom i engleskom, raspoložemo bogatom masonskom literaturom, očuvanom i prenetom tradicijom, kao i solidnom domaćom regulativom unutar Velike Nacionalne Lože Srbije. Ti postojeći resursi, zajedno sa Ritualnim i konferencijskim Radovima, predavanjima, kao i putem međusobnih druženja i razmene, svakako čine dobru i solidnu podlogu za masonsko obrazovanje, podsticaj i inspiraciju za dalje promišljanje, kreativnost, unapređenje i dogradnju, kao i za praktično delovanje i istrajnu primenu u ovom našem sadašnjem vremenu i prostoru. Gornja kafanska dogodovština svakako implicira činjenicu da dosta od toga nedostaje. Drugim rečima, malo se čita, izostaje se sa radova i nedovoljno se međusobno družimo. Ovome možemo dodati i našu stalnu tendenciju za ubrzanim omasovljavanjem, koje je često praćeno smanjenom

selektivnošću tokom prijema u Bratsvo. Postoji i treći razlog, koji nam je poznat iz menadžmenta: rukovodstvo organizuacije, i svi mi zajedno, nismo se u dovoljnoj meri potrudili da misiju i ciljeve sadašnje srpske masonerije jasno definišemo i efektno komuniciramo do svakog našeg Brata.

Ukratko i rezimirano, područja delovanja i sprovođenja naše zajedničke gradnje, mogli bi se sagledavati i praktično usmeravati u tri pravca:

- Prvi: **rad na sebi**. Danas je to bitnije nego juče, a biće još važnije našim budućim generacijama. Srpsko društvo je u zadnjim dekadama, pa i ceo jedan vek, u lutanjima i promenama, što je uticalo na lični identitet, sistem vrednosti, način života i tekuću problematiku svakog pojedinca. Uzmimo samo u obzir građanske ratove, promene društvenih sistema, migraciju iz sela u grad, ideološka i moralna zastranjivanja i lutanja, te sve ono što je to neizostavno pratilo i neizbežno uticalo na duhovno formiranje svakog od nas ponaosob. Pored svega ostalog, podrazumeva se i potreba za ličnom dekontaminacijom i unutrašnjom slobodom. Sposobnost razlučivanja istine od laži. I na kraju, kako povratiti snagu i poverenje u samoga sebe.
- Drugi: **timski rad**. Francuzi za sebe kažu “mi smo seljačka zemlja i ne umemo da radimo u timu”. Objašnjavajući dalje, oni kažu da su seljaci generalno dobri kao pojedinci u okviru svojih kuća i okućnica, ali ako ih stavite u tim, oni neće umeti da rade zajedno. Doći će do svađa, rasprava, podela i na kraju, često ne ispadne ništa, samo se izgubi dragoceno vreme i energija. Englezi su to, silom prilika, bili

u situaciji da nauče ploveći morima, te se i danas, najbolje obuke iz tim bildinga održavaju na brodovima. Mi ne moramo da idemo na brodove, rad u našim poštovanim Ložama predstavlja školski primer tim bildinga, čime dajemo i svoj mali, ali nesumljiv doprinos izgradnji srpskog građanskog društva. Treći cilj prirodno proističe iz prethodna dva, a to je: **tradicija, patriotizam, jedinstvo**, sve ono što zajedničku državu i celokupan prostor na kome živi srpski narod, čini jačom i boljom, a što je bilo potisnuto i u velikoj meri izgubljeno u prethodnim nacionalnim i ideološkim lutanjima. I tu nam takođe, Engleska može poslužiti kao primer: tokom celog toka II. Sv.rata ni jedan Englez nije bio optužen za izdaju. Mi ne samo da smo tada počistili (pobili i proterali) sopstvenu društvenu elitu, već smo i dan-danas svedoci i često (neosvešćeni) saučesnici tuđih projekata, i za nas same, nesporno štetnih radnji, koje su u suštini i dugoročno gledano protiv naših nacionalnih interesa.

- Treći cilj prirodno proističe iz prethodna dva, a to je: **tradicija, patriotizam, jedinstvo**, sve ono što zajedničku državu i celokupan prostor na kome živi srpski narod, čini jačom i boljom, a što je bilo potisnuto i u velikoj meri izgubljeno u prethodnim nacionalnim i ideološkim lutanjima. I tu nam takođe, Engleska može poslužiti kao primer: tokom celog toka II. Sv.rata ni jedan Englez nije bio optužen za izdaju. Mi ne samo da smo tada počistili (pobili i proterali) sopstvenu društvenu elitu, već smo i dan-danas svedoci i često (neosvešćeni) saučesnici tuđih projekata, i za nas same, nesporno štetnih radnji, koje su u suštini i dugoročno gledano protiv naših nacionalnih interesa.

Naš srpski zet, Albert Anštajn je tvrdio da svi problem sa kojima se neki čovek susreće predstavljaju rezultat nivoa svesti na kome se taj pojedinac trenutno nalazi, te da je rešenje u podizanju nivoa lične svesnosti. U širem smislu, to isto važi i za grupe, pa i za čitavu državu. Viši nivo svesnosti automatski implicira viši nivo odgovornosti. Pa, ako ćemo da sledimo ideju kristalizacije i traženja ključne reči, kao što su to uradila ova dva naša bivša Brata, sa početka ovog teksta, onda bi ta reč mogla biti:

“ODGOVORNOST”.

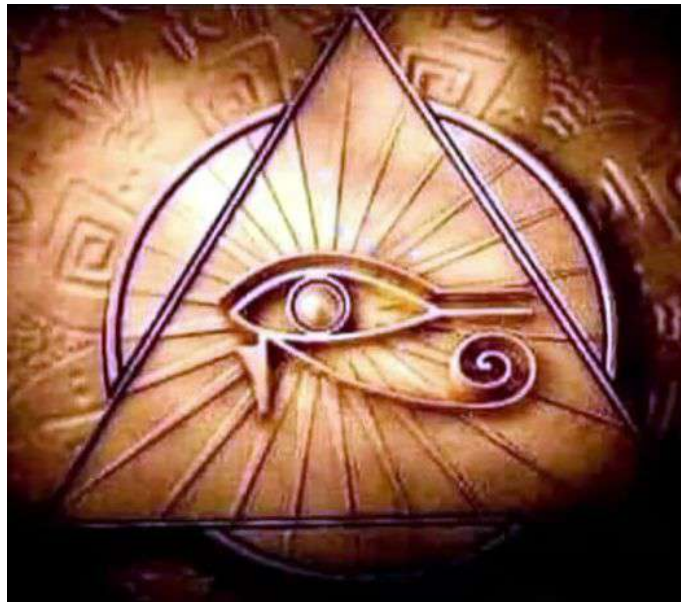
Br.D.I.

Na Or.Negotin (Krajina),

5. Januar 6024.G.I.S.

59-2 Vajfert je uvek sa nama

Braćo, nadam se da neće zvučati slobodnozidarski neodmereno i ishitreno, s jedne strane, bratski nametljivo i neodmereno, ili, pak “hvalisavo”, što bi bilo ponajgore, s druge strane, ako kažem: *Putovanje* na planirani Ritualni Rad Poštovane Lože ”Đorđe Vajfert” (u daljem tekstu: RR PL”ĐV”), koji je, bi, zakazan za 28.12.6023. G.:I.:S. je, uspešno, završeno.

Ovaj uvodni pasus Instrukcije bio bi nepotpun/nedorečen, s jedne strane, rizikujući da potpisniku ovog rukopisa Braća iz drugih [loža](#) prigovore: da je pristrasan (hvalisav), jer je napisan perom Brata koji je član PL”ĐV”. U ušima mi odzvanja pridika Braće,kako Brat hoće da istakne-pohvali svoju PL”ĐV” ne rekavši, pri tom, ni reč, na osnovu čega i povodom kog događaja (RR), popisnik rukopisa pohvali svoju PL? Dodano, izuzev ocene uspešno je završen (RR), Instrukcija ne sadrži ni reč o dnevnom redu, niti kojim povodom je zakazan/održan RR ove poštovane lože.

Stavih prst na čelo. Bolje razmislih, i, ruku na srce, priznah u sebi, da su Braća koja mi upućuju zamerku u pravu, bez obzira na Slobodnozidarsku odrednicu: malo hvali, nimalo ne kudi. Mnogo slušaj malo pričaj.

Rukovodeći se ovim porukama (poukama), ne ostade mi ništa drugo, nego, da bar u najkraćim crtama dam “skicu Arhitektonske table”, s RR te večeri, koji ja procenih/oceni svojom metrikom, saopštavajući javno ocenu: uspešno završen rad/Putovanje...

Ove večeri (28.12.6023. G.:I.:S), PL”ĐV2 je bila domaćin – Hrama/Ritualnog rada – inicijacije Braće, iz tri PL, I to: PL “ĐV”, PL “G9” i PL “Mihajlo Pupin”, koja traže Svetlost i prijem u [Bratski lanac](#). S druge strane, iako sam, u poodmaklim godinama, moje “putovanje” od Kragujevca do Beograda, da prisustvujem ovom slobodnozidarskom

dogadaju, započeto 28.12. 6023.G:I:S. a, završeno 29.12.6023. G:I:S, povratkom u KG, nije mi palo teško, već, nprotiv, poput Viteza na konju, pretčao sam ovaj put/zvršio putovanje. Siguran sam, da mi je u podsvesti putovođa bio [Veliki Arhitekta Univerzuma](#), koji mi je dao Snagu, Brat “Đorđe Vajfert” Mudrost, a [inicijacija](#)/prijem nove Braće/Učenka, upotpunila svojom Lepotom sinošnju Gradnju, tako da putovanje nisam ni osetio – naprotiv, učinilo mi se da sam tek iniciran, pred oltarom Hrama, uz Tri velika I Tri mala Svetla. Duž celog putovanja me je pratila Bratska ljubav, tako da mi je “let” ka vidikovoj liniji – Orijentu Beograd bio obasjan Svetlošću – u iščekivanju početka, novog RR/Gradnje.

Lepota zajedničkog Ritualnog Rada/Gradnje, (združenih Poštovanih loža, s jedne strane, bratska ljubav, prisustvo Braće/Starešinstva iz VNLS, Starešinstva i Braće iz drugih Poštovanih loža pod zaštitom VNLS, njihov govor: slobodnozidarske besede s (filozofskim, psihološkim porukama... itd.), iniciranoj Braći, kao i ostaloj Braći/Slobodnim zidarima, (od 1 stepena- 33 stepena), predstavljaju svojevrzni, sadržajno osmišljen Slobodnozidarski “projekat” – Gradnju. Gradnju humanijeg i čovečnijeg društva – Solomonovog Hrama, hrama nad hramovima, koju su nam u nasledstvo ostavile, brojne generacije Slobodnih zidara/naših predaka, ugrađujući svoj isklesani I obrušeni kamenčić u temelje Hrama, koje generacije Braće ostavljaju svojoj Braći/potomcima.

I ove večeri, (28.12.6023. G:I:S), mi stariji Slobodni zidari, obećasmo novoprimiteljenoj Braći, da ćemo im biti od pomoći, na Putovanju ka Svetlosti, učeći ih/podućavajući ih kako da klešu [neobrađeni kamen](#), savladavajući tajne Slobodnog zidarstva (3×3), kroz alegoriju reči i simbola. Celokupan Ritualni Rad, vođen “dirigentskom palicom” – Čekićem Časnog Starešine/Starešinstva PL”Đorđe Vajfert”, znanjem/ umećem i harmonijom ostale Braće na Istoku, na svojim mestima i dužnostima, u kolonama i redovima, plenio je pažnju Braće iz ostalih Poštovanih [Loža](#), i, VNLS.

To sam i očekivao. Verujem i ostala Braća. Pored ostalog, nije slučajno izabrana naša PL”Đorđe Vajfert” da bude domaćin Ritualnog Rada: Inicijacije nove Braće iz ostalih PL. A, evo i zbog čega? Dovoljno je reći Brat Đorđe Vajfert! Zaslužio je Brat Đorđe Vajfert! i zadužio nas Slobodne zidare u Srbiji. Čuvajmo njegovo Slobodnozidarsko ime – izgovarajmo ga s ponosom!

Prostor i vreme mi ne dozvoljavaju da detaljnije govorim o Bratu Đorđu Vajfertu. Zato, preporučujem novoiniciranoj Braći da s dužnom pažnjom, pročitaju monografiju: “[Velika nacionalna loža Srbije](#) 1919 – 2019”, Grupa autora/Braće, Izdavač VLNS, 2019.god. Dodatnu vrednost sinošenjem Ritualnom Radu, daje i to, što je u PL”Đorđe Vajfert” iniciran i Brat/[Učenik](#) PL”G9”, koja radi na Orijentu Podgorica (Crna Gora), pod zaštitom VNLS, što dokazuje/pokazuje da je Slobodno zidarstvo internacionalni Bratski Lanac koji ne poznaje granice. Rečeno jezikom alegorije i simbola, Brat Đorđe Vajfert je i sinoć: 28.12.6023.:G:I:S. bio “Vrlo Moćni i Suvereni Grand komander – ujedinitelj Braće/Slobodnih zidara”. S druge strane, to je dokaz da Slobodno zidarstvo – Bratski Lanac dokida/ukida najudaljenije geografske barijere, čineći ga međupovezujućim. Brat je mio, ma koje vere bio! Privodeći kraju, ovaj osvrt, na sinošnji Ritualni Rad, zaključicu: moj umor na putovanju

od Kragujevca do Beograda je zanemarljiv, u odnosu na Bratsku ljubav koja mi je ispunila srce/dušu, s jedne strane, I što se Sever VNLS zabeleo-bljesnuo Učeničkim keceljama, što nam uliva poverenje da je VNLS I PL, pod njenom zaštitom, na pravom putu/putovanju ka Svetlosti...

Utiske sa sinošnjeg Ritualnog Rada čuvam i nosim u skrivenim odajama duše.
Slava Radu!

Za ponos svih Poštovanih Loža i Braće koje rade pod zaštitom VNLS.

Brat S.Ć. M.K.U.

PL"Đorđe Vajfert",

na Orijentu Beograd.

59-3 Impresije sa ispitivanja između stubova i inicijacije brata S.S.

Toliko misli mi se mota po glavi da prosto ne znam odakle da počnem ove Impresije. Naime, o toj temi sam počeo da razgovaram sa dragim čovekom, takoreći članom porodice, koji mi je pomenuo Masoneriju. Nisam se iznenadio temom razgovora ali, iako smo dosta vremena provodili zajedno, nisam znao da je on Brat Slobodni zidar. U jednom trenutku mi je predložio da postanem deo svega toga. Uopšte nisam bio siguran šta mi je činiti. Prva stvar koja me je uznemiravala je bio finansijski aspekt. Iako sam stalno zaposlen kao nastavnik fizičkog u jednoj osnovnoj školi, činjenica je da živimo u čudnim vremenima. Drugo, nisam mogao ni da pretpostavim kakva će reakcija da bude od strane moje supruge, jer sam ukapirao da ona mora da zna za to moje, eventualno, angažovanje. Dragan je ubrzo nakon našeg razgovora otišao iz zemlje, ostavio me da razmislim i rekao mi je da će neko da me kontaktira. Tu nastaje jedna pauza gde počinjem da razmišljam o svemu tome, ali ne mogu da sklopim nikakvu sliku, niti da zauzmem nikakav stav. Razgovor sa suprugom je protekao uobičajeno, u smislu: „Radi šta hoćeš“. Moram da priznam da u poslednjih nekoliko godina vodim ozbiljnu borbu sa samim sobom i sa nekakvim „demonima“ u sebi. Što reče Nikola Pejaković u jednom od svojih intervjuja: „Lako je za protivnika imati nekog drugog, ali kad imaš se, auuu“! Ta borba se ogleda u stalnim razmišljanjima kako do nekog boljeg života, više putovanja, više para, više nemam pojma čega više i ne činjenja ništa. U stvari, počnem da radim nešto, posvetim se nečemu, kao dam sve od sebe i onda ništa. Izgubim volju i ništa. Jedno veliko NIŠTA. I onda završim dan na terasi uz piće i cigaretu. A onda, kao znam da imam obavezu i počinjem sam sebe da usmeravam tako da je majstorski izbegnem. I onda, kao nema veze, a u stvari mi je muka od samog sebe. Opet terasa...

U toku leta me pozvao Sale iz Minićeva. Ispostavilo se da je on, taj neko, ko me je kontaktirao u vezi mog pristupanja Bratstvu. Moram da napišem par reči o njemu. Upoznali smo se prošlog leta u kući mog zeta i sestre i kroz neobavezan razgovor ukapiram da je super jedan lik. Priča o umetnosti, pozorištu i nije nešto što se meni svaki

dan dešava. U međuvremenu, pošto non-stop slušam radio Beograd 202, primetim da voditelji skoro svakog dana kad čitaju komentare slušalaca, pomenu nekog Sašu iz Minićeva. I to traje mesecima. Iskren da budem, komentare koje sam čuo na jednom ozbiljnom radiu sa nacionalnom frekvencijom su meni uvek ostavili pozitivan utisak. Posle nekog vremena pitam svoju sestru da nije on taj Saša? I ispostavilo se da jeste. Sa Saletom smo dogovorili razgovor. Nisam znao šta da očekujem, ali sam otišao prilično opušteno jer sam imao utisak da ga znam ceo život. Ne znam koliko obično traju ti razgovori, samo znam da smo mi pričali preko dva sata. Bio sam skroz iskren sa njim u vezi svih dilema koje sam imao u vezi sa Slobodnim zidarstvom. To jest, bio sam potpuno iskren i o mnogim drugim stvarima. Priznao sam mu da mi fale dobri ljudi, da pričam sa njima, da provodim vreme sa njima. Njih ima, ali nekako nisu ovde. Dosta njih je napustilo zemlju, neki su napustili ovaj svet. Svelo se na kumove i bliske rođake. Isto tako, rekao sam mu o svojim unutrašnjim borbama i da imam utisak da sam se prilično ušuškao u ovoj svakodnevnici i da mi se čini da gubim volju da sve to promenim. Na kraju razgovora je dogovoreno da ja, ipak, pokušam da postanem član Bratstva. Mislim da je to, u stvari, bio najbitniji moment u celoj priči jer sam doneo odluku. U kasnijim razgovorima Sale mi je objašnjavao koji su koraci do prijema u Ložu i moguće vreme kad bi to sve trebalo da se dešava.

Ispitivanje između stubova se desilo u ponedeljak 06. novembra ove godine. Uredno mi je najavljeno i par puta sam vrlo kulturno podsećan na vreme polaska. U dogovoreno vreme moj [Garant](#) je došao po mene i pošli smo. Usput mi je objasnio još nekoliko detalja, više tehničkih o izvođenju ceremonije. Stavljn mi je povez na oči. Izašli smo iz automobila i uveden sam u neku prostoriju. Rečeno mi je da tu čekam i skinut mi je povez sa očiju. U susednoj prostoriji sam čuo glasove ljudi koje nisam prepoznao. Pričali su, šalili se, a onda su se začuli udarci nečega u pod, nakon čega se sve uozbiljilo. Malo kasnije su u prostoriju ušli moj Garant i još jedan čovek, obojica u crnim odelima. Stavljn mi je povez na oči i pošli smo. Uveden sam u prostoriju u kojoj je bilo ljudi, smešten sam da sednem i ti ljudi su počeli da me pitaju. Bila su to raznovrsna pitanja: o Bogu, o filosofiji, o nauci, o ljudima, o neprijateljima. Mogao sam bez ustezanja da pričam i niko me nije prekidao. Baš je bilo dobro. Na putu nazad mi je saopšteno da je sve ok i da će mi biti javljeno vreme Inicijacije.

[Inicijacija](#) se dogodila 27. novembra ove godine. Taj ponedeljak se približavao i čini mi se da nisam mnogo razmišljao o tome. U dogovoreno vreme moj Garant je došao po mene. Pošli smo. Usput mi je opet objasnio neke tehničke detalje. Opet povez na oči i ista ona prostorija, samo što je sada na stolu bio papir sa natpisom koji nisam razumeo, možda na latinskom. Ljudi iz susedne prostorije su sada manje ćaskali i brže je nastala tišina. Onda je ušao čovek u crnom odelu sa mačem u ruci i dao mi je papir sa pitanjima o Bogu, porodici i sebi, dao mi je olovku da ispišem odgovore i otišao. Ubrzo se vratio, pitao me da se nisam predomislio, pročitao odgovore a papir sa odgovorima savio na pola i proboo mačem i opet otišao. Ubrzo posle toga se vratio sa čovekom koga do te večeri nisam poznao. Obojica su imali veoma ozbiljne izraze lica. Rečeno mi je da ogolim levo rame i da podvijem desnu nogavicu, što sam i učinio. Stavljn mi je povez na oči i krenuli smo. Čovek koji me je vodio je znao je šta radi, jer me je jednom rukom blago držao za vrat i čini mi se, vrlo lako vodio. Prošao sam tri kruga po prostoriji i položio

zakletvu. Moram da priznam da se detalja na kraju ceremonije baš ne sećam najbolje. Skidanje poveza sa očiju je bio olakšavajući moment, naročito kad sam video sve te ljude oko mene. Neke sam znao, neke nisam, ali su svi bili vrlo ozbiljni. Posle završene ceremonije mi je rečeno gde da stanem da bi mi čestitali. I čestitali su mi, svi do jednog. Sad smo Braća!

Posle svega što se desilo, trebalo je da prođe par dana da mi se sve slegne. Da se rasporede misli i osećanja. Mislim da ću u društvu Braće, to jest uz zajednički rad sa njima, uspeti da postanem bolji čovek, vredniji, posvećeniji, odlučniji. Smatram da je moguće da savladam neke moje unutrašnje prepreke, ili da nađem neki prolaz kroz njih. Drago mi je da sam dobio obavezu da pišem, da zabeležim svoje misli. Pisanje ovog rada je prva moja pobeda, jer samo ja znam koliko puta sam poželeo da pribeležim neke događaje, misli i utiske, a nikada to nisam učinio. Dobio sam priliku da počnem mnogo toga ispočetka.

Na Orijentu Knjaževac,

09. dana, novembra meseca 6023. G.I.S.

Učenik Kraljevske Umetnosti, S.S.

59-4 Pitanje istine i prakse u slobodnom zidarstvu

Sa stanovišta slobodnozidarske literature: Slobodno Zidarstvo se definiše kao drevno inicijacijsko bratstvo ljudi posvećenih služenju Bogu i društvu, odnosno, kao udruženje ljudi koji drže do moralnih i duhovnih vrednosti, i pojedinca, i ljudske zajednice. Osnovna načela Slobodnih Zidara su bratska ljubav, dobročinstvo i **istina**. Slobodan Zidar ili Mason je slobodan čovek na dobrom glasu, dok Slobodno Zidarstvo stvara ambijent u kome dobar čovek postaje još bolji. Slobodnozidarski način života integriše društvenu, religijsku, obrazovnu i psihološku stranu života, a Slobodnozidarsko Bratstvo je etičko, prosvetno, i dobrotvorno društvo, posvećeno **istini**, negovanju prijateljstva i ljubavi prema drugim ljudima. **Iskrena** sklonost prema poštenju, umesto ličnog interesa, **iskreno** lično unapređenje i lično poboljšanje, umesto podsticanja dobrog mišljenja o sebi kod drugih, **iskreni** ciljevi i namere, su uputstva za Slobodne Zidare.

Cilj Slobodnog Zidarstva u filozofskom i religijskom smislu je traganje za **istinom**. Biti **iskren** i tražiti i spoznati **istinu**, odnosno, saznati **istinu** i služiti čovečanstvu, veliki su ciljevi svakog dobrog Slobodnog Zidara. Slobodni Zidari teže **istini**, zahtevajući visoke moralne standarde i stremeći njihovom dostizanju i u svom sopstvenom životu. **Istina** je božanski atribut i temelj svake vrline. Biti dobar i **iskren**, prva je lekcija u Slobodnom Zidarstvu. Laž i prevara su nepoznati među Slobodnim Zidarima.

Slobodno Zidarstvo ne daje nepraktične pouke, ne bavi se omalovažavanjem ovog sveta, ne traži nemoguće, ali teži popravljaju čovečanstva. Praktični cilj Slobodnog Zidarstva je fizičko i moralno poboljšanje i intelektualno i duhovno unapređenje i pojedinaca i društva. Nijedno od toga ne može se ostvariti bez širenja **istine**. **Neistine** u doktrinama i zablude u principima, najveći su krivci za bedu čoveka i nesreću naroda.

Slobodni Zidari veruju da je zlo bolest, a **istina** svetlost. Suprotno je mrak. U mraku živi Đavo, koji je otac laži. Njegovim lažima podležu samo oni, manje umni, koji zaboravljaju da postoji Bog, jedini i svemoćni Gospodar sveta (Prep. Nikita Ispovednik). Ko u Boga veruje, nema nedostatak želje i hrabrosti da bude na putu izbavljenja od Lukavoga. Slobodni Zidar nije samo na putu sopstvenog izbavljenja od zla, već ima obavezu da doprinese izbavljenju sveta.

Sa stanovišta društveno humanističkih nauka: Kriterijum **istine** je praksa. Odnosno, suština **istine** je praksa, a ne tajna, dok je sociologija kao nauka definisala apsolutne vrednosti koje povezuju, učvršćuju i ulepšavaju ljudsku zajednicu, a to su: 1) **Istina**, 2) Pravda, 3) Dobrota, 4) Ljubav, 5) Lepota, 6) Sloboda, 7) Ljudsko dostojanstvo, 8) Ravnopravnost ili Jednakost, i 9) Solidarnost ili Bratstvo. Zapravo, ukoliko postoje **Istina** i Ljubav, po prirodi stvari, ostvaruju se i sve ostale nabrojane vrednosti.

Istina je ono što je **isto** za sve nas. Jedna zajednica neguje izvesne zajedničke vrednosti koje se proglašavaju **istinom**. Recimo, 1) Da je mir bolji od rata, 2) Da je život bolji od smrti, 3) Da je sloboda bolja od ropstva, 4) Da je ljubav bolja od mržnje, 5) Da je nada bolja od beznađa, 6) Da je rad bolji od nerada, 7) ili, ako se usudimo da se možda zamerimo i nečijem interesu, moguće je usvajanje i manje apstraktnih **istina**, poput, primera radi, iskaza "Da su kockarnice i kladionice štetne, da uglavnom unesrećuju ljude, i da ih treba zabraniti", ili "Da su Srbi pod povećanim zdravstvenim rizikom, jer u poslednjih 10 godina piju mleko sa 5-10 puta većom količinom aflatoksina od dozvoljenog".

Iznad razlika koje nas dele, stoje zajedničke vrednosti koje nas povezuju. **Istinsku** zajednicu, pa i slobodnozidarsku zajednicu, čine ljudi koji se međusobno dobro razumeju, i oni dele jedan svet zajedničkih značenja, simbola, pojmova, ideja, i vrednosti. U tom smislu, zajednica može usvajati svoje istorijske, verske, i životne **istine**, ali se time problem **istine** najčešće ne rešava, jer ne postoji "moja" i "tvoja" **istina**. **Istina** je apsolutna i dostižna u jedinstvenom opisu za sve koji o njoj mogu da sude. Slobodni Zidari, koji su nominalno definisani kao etičko i prosvetno društvo posvećeno **istini** i radu na unapređenju sveta, na svom drugom stepenu, Pomoćniku Kraljevske Umetnosti dodeljuju nauke i alate sa **istim** mernim jedinicama za merenje **istine** i objektivno sagledavanje sveta oko sebe. "Mera je naša vera" je bila krilatica jugoslovenskih inženjera između dva svetska rata. Nauke o merenjima bi možda bile osnovni alat za utvrđivanje **istine**. Danas, rezultati eksperimenata iz kvantne fizike, gde **isti** uslovi eksperimenta ne moraju dati **isti** ishod, pa čak i jedna čestica može istovremeno biti na dva mesta – značajno usložnjavaju i celovit opis **naučne istine**.

U knjizi "Sofijin svet" razgovara Jurij Gagarin sa neurohirurgom i kaže "Bio sam u kosmosu i nisam video anđele. Nisam sreo Boga. Nema ništa", a neurohirurg odgovara "Operisao sam blistave ljudske mozgove i nisam video misao, ali znam da postoji, i znam da postoje efekti ljudske misli". Dakle, nemamo alat da izmerimo, ali znamo da osetimo. Naši senzori za stvarnost su ograničeni, a ono što ne znamo da merimo, i ono što ne možemo da osetimo, ne mora da znači i da ne postoji. Saznanja o kompletnom svetu će najverovatnije ostati nedostupna ograničenom ljudskom biću.

Slobodni Zidari traže svetlost ili apsolutnu **istinu**. Na svom prvom stepenu posmatraju i popravljaju sebe. "Onim" pogledom u ogledalo "dobijaju" i "tuđe oči" da sagledaju, mere i popravljaju sopstvene nedostatke. Borba protiv sopstvenih nedostataka i ličnih nemoći se najbolje realizuje u zajednici ili Bratskom lancu. Na drugom stepenu se usmeravaju na posmatranje sveta oko sebe – mereći taj svet naučnim i objektivnim merilima i alatima. Nauke su najprihvaćeniji slobodnozidarski metod za merenje **istine**. Na trećem stepenu, Slobodni Zidari "dobijaju" etički princip za rad i uticaj u zajednici ili Bratskom lancu, kao i za rad i uticaj u profanom svetu oko sebe. Da bi taj rad imao smisla i uspeha, on nije izolovan pokušaj, već organizovan, osmišljen, usklađen i harmonizovan, poput uvežbanih ritualnih praksi, koje se sprovode u okviru slobodnozidarskih [radionica](#).

U sociologiji je danas prisutan termin "usamljena gomila" prema istoimenoj knjizi Dejvida Rismana (<https://www.beopolis.rs/shop/usamljena-gomila/>). Ovaj termin opisuje jedan deo interakcija i ponašanja pojedinaca i ljudske zajednice u svetu korporacijskog kapitalizma. Junaci "usamljene gomile" su junaci potrošnje, a ne junaci proizvodnje, a tipično ponašanje je određeno isključivo individualnim interesima, mogućnostima, i ograničenjima, ali i stanjem na tržištu. Vreme je novac i neobnovljiv resurs: iskoristiti ga za razvoj sopstvenih resursa i dobru trgovinu. Interakcija među ljudima je mogući dobitak, zabava ili gubljenje vremena. Nadgornjavanje i kompeticija su prirodni za društvo "usamljene gomile". Mnogo prirodniji nego saradnja i solidarnost.

Dok "usamljena gomila" liči na uvod u "društvo pobesnelog Maksa" i budi strepnju na distopijske asocijacije, društvo Slobodnih Zidara kliče Sloboda! Jednakost! Bratstvo! Zatim, Slava radu! Neka gradnja uspe! Slave se junaci etike, prosvete, nauke i proizvodnje, obećava društvo Hiramovih sledbenika, sanja se harmonija u svemu, i veruje u viši smisao, Velikog Arhitektu Univerzuma, Ljubav i **Istinu**.

Slobodni Zidari bi trebalo da najbolje znaju šta je to pravda, sloboda, solidarnost, milosrđe, ljubav, [bratski lanac](#), **istina** i kako ti pojmovi dubokih (i često apstraktnih i nadprirodnih) značenja treba da korespondiraju u svakodnevnoj ljudskoj praksi. Otuda se nameće pitanje o komunikacijama i interakcijama, i unutar, i van organizacije Slobodnih Zidara, i njihovim stvarnom značaju i uticaju u realnom svetu.

Polje uticaja je najpre filozofsko, a filozofija je univerzalna, i nema šta se nje ne tiče. Kao potvrda slobodnozidarskih uticaja se često navode slobodnozidarski simboli koji se sreću na javnim mestima, monumentalnim spomenicima, javnim prostorima, unutar ili ispred institucija od najvećeg autoriteta. Jedan takav primer je zarubljena piramida ispred zgrade SANU u Knez Mihajlovoj ulici u Beogradu, za koju se priča da ne postoji nikakva dokumentacija o urbanističkom rešenju, odobrenju, ili izgradnji i postavljanju tog spomenika u strogom centru grada. Ako je to tačno, doprinosi se mišljenju da je [simbol](#) tu donet nevidljivom Bratskom rukom da nam nešto kaže.

Na sledećoj liniji dokaza o slobodnozidarskim uticajima i smislu slobodnozidarskih ideja su usvojene istorijske istine o znamenitim Slobodnim Zidarima, njihovom ličnom delu i doprinosu. Ovde moramo istaći da nije retkost da u mnogim slučajevima ne postoji opšta

saglasnost, niti čvrsti dokazi, da su neke istorijske ličnosti, a na koje su svi ponosni, i zaista pripadale društvu Slobodnih Zidara.

Veoma je značajno pitanje **koji se realni uticaji, postupanja, i interakcije**, i interne, i eksterne prirode, a u ime Slobodnog Zidarstva, **smatraju dozvoljenim**, koje **adekvatnim i primerenim**, a koje **obaveznim**?

Dozvolimo i jedan misaoni eksperiment: Slobodno Zidarstvo želi da poštuje a ne da poriče zakone države u kojoj deluje. Želi da se ne meša u politički život i političke tokove, a da se istovremeno afirmiše i kao delatna organizacija od pozitivnog društvenog uticaja. Postavlja se pitanje da li organizacija Slobodnih Zidara **sme, hoće**, ili možda čak **ima i obavezu**, da ukoliko raspolaže nekom zabrinjavajućom **istinom** – kakvo mleko pijemo, kakav vazduh dišemo, čime se sve trujemo – organizuje i doprinosi da se "takva pitanja" relevantnim alatima pravovremeno i adekvatno razmatraju i rešavaju u najboljem interesu? Odnosno, kako to Slobodno Zidarstvo praktično utiče na popravljjanje sveta oko sebe? Gde su te udružene Bratske ruke koje brinu za svet oko sebe?

Prvo 10, pa onda 5 puta više od normalnog nivoa aflatoksina u mleku koji izaziva strašne moguće posledice i to nad milionskom populacijom u proteklih 10 godina, je između ostalog bio i lakmus test savesti, stvarnih namera, i moći, za sve organizacije i institucije koje se bave javnim poslovima, naukom i etikom, a posebno, javnim zdravljem, i javnim politikama. Primer o loženju termoelektrana blatom i posledičnog kvaliteta vazduha još

više liči na politički problem, ali se i tu postavlja pitanje, gde je ona nevidljiva Bratska ruka (koja je recimo postavila zarubljenu piramidu ispred zgrade SANU u Knez Mihajlovoj)?

Tužni primeri iz profanog sveta nas mogu uznemiriti na našim radovima i stvoriti nelagodu u našim kolonama, kao i svako moguće izjašnjavanje koje bi indirektno ili direktno značilo konfrontaciju sa bilo kojim i bilo čijim profanim interesom. Zato se ove teme izbegavaju u radionicama, mada Slobodni Zidari ne čine izolovano ostrvo, već žive i rade u profanom svetu na koji bi trebalo da imaju obećani pozitivan uticaj, i individualno, i kolektivno. Razmatranje postaje još zanimljivije ako ceo ovaj kontekst povežemo sa apstraktnom temom borbe između dobra i zla. Strogo uzev, pravi ljudski moral ne dopušta da se nanese zlo drugom čoveku ni iz kakvih razloga, ni zbog kojeg velikog cilja. Ali ako zlo ontološki poistovetimo sa tiranijom, a tiraniju definišemo kao ugnjetavanje i lišavanje prava i sloboda ljudi – bazirano na njihovoj institucionalnoj neravnopravnosti: Kako u takvim prilikama reaguje organizacija koja ima moto Sloboda! Jednakost! Bratstvo!? Da li sme da reaguje, da li može da reaguje, da li mora da reaguje, i kako?

Da bi još više produbili pitanja ovog rada, izmestićemo se ilustrativnim primerom na autentično pismo Luisa Adamika Herbertu Huveru od 4. januara 1943, a koje je dato na sledećem linku:

[Ordinary standards do not apply to Tesla](#)

U tom pismu se traži pomoć i pristojno egzistencijalno rešenje za Nikolu Teslu. U tom pismu se Tesla opisuje kao razočaran čovek koji nije platio račune unazad godinu dana i koji je pao na 42 kilograma telesne mase. Tu se kaže da mu je jedini izvor primanja nedovoljna apanaža Kraljevine Jugoslavije, a da je sa jugoslovenskim ambasadorom u lošim odnosima. Nikola Tesla, junak čovečanstva, junak uzvišene moralnosti, svetske nauke i dobročinstva, milosrdni [anđeo](#) svesti sveta, se tri dana kasnije upokojio.

Postavlja se pitanje kako je sve ovo moguće u pupku tadašnjeg sveta? Gde je bila nevidljiva bratska ruka da ga čuva od poniženja, gde je bila SPC kojoj je pripadao, i gde su bili Srbi da ga čuvaju jer je bio Srbin koji je zadužio svet i postao najvidljiviji srpski Avalski toranj i simbol smisla postojanja jednog naroda.

Draga Braćo,

Nadam se da će ovaj rad biti shvaćen kao dobronameran napor da osvetli neka pitanja i podstakne na razmišljanje o praktičnim i nužnim aspektima organizacije Slobodnih Zidara. Prirodno se nameću dileme društva današnjice, koje je u jednoj pesmi kritički opisano stihom:

”Mi ne idemo nikud i ne radimo ništa,

Mi smo jedna velika hipnotisana gomila!”

Nadajmo se, i radimo na tome, da se, i u ovom svetu, golih interesa, zabluda i nasilja, Slobodno Zidarstvo kao jedna principijelno delatna, filozofska, etička, i praktična organizacija, kreće, možda i sporim, ali bar sigurnim koracima, u smeru koji ovaj svet čini pouzdano boljim, nudeći i skrivene mogućnosti koje su zarobljene postojećom organizacijom društva.

Dr Viktor Frankl, austrijski psihijatar jevrejskog porekla, autor knjige "Zašto se niste ubili", je preživio Aušvic i kasnije osnovao logoterapiju (tj. terapiju smislom) kao alternativni prilaz psihoterapiji, u jednom svom govoru kaže: "Pristojni ljudi su malena manjina. Pristojni ljudi su oduvek i bili malena manjina, i ja verujem da će tako biti zauvek. Međutim, opasnost leži negde drugde. Opasnost nastaje sa režimom, odnosno, političkim sistemom koji uzdiže nepristojne ljude na vrh, i drugim rečima, osigurava da negativna selekcija nacije preuzme kontrolu. To je prava opasnost."

Pored kompilacije izabranih stavova i misli, izneo bih i jedan jedini lični stav, a to je da su Viktor Frankl i [Hiram Abif](#) bili istomišljenici, ali sa tom razlikom da je Hiram Abif beskompromisno stradao za svoju ideju, dok je Viktor Frankl u knjizi "Zašto se niste ubili" opisao kako je preživio zlo Aušvica gde je između ostalog napisao da se to nije moglo postići časno. Viktor Frankl je kasnije napisao više knjiga o terapiji smislom i značaju smisla u ljudskom životu. S druge strane, Hiram Abif je umro jer nije dozvolio da praznina, ništavilo i laž napreduju. [Hiram Abif](#) je simbol ljudskog napora da se ne protraći zemaljsko vreme, osigura budućnost zajednice, i ne unizi smisao. Prema Viktoru Franklu, nepristojno vođstvo ne može da gradi pristojno društvo, dok bi Hiram Abif predao život nego da neznanje i laž napreduju. Dobronamerno i kompetentno vođstvo je uslov za napredak zajednice. Samo je tako moguće kulturnu, intelektualnu i moralnu zaostalost popravljati u harmoniju mudrosti, snage i lepote. Smisleni i neprekidni meritorni poredak znanja i rada je srž ideje Hiram Abifa i njegovih sledbenika. Nije reč o jednom događaju ili postignuću jednog stanja u jednoj vremenskoj i prostornoj tački istorije, nego o kontinualnom procesu na kome rade sledbenici Hiram Abifa. Ideja je da se obezbedi i održi kontinuitet smislenog rada, harmoničnih odnosa, i prevazilaženja prethodno postignutih granica. Predmet slobodnozidarskog rada, i ukupan sadržaj slobodnozidarskih odnosa i interakcija, i unutar i van okvira slobodnozidarske zajednice, pre svega obuhvata intelektualnu dimenziju (Istina), etičku ili moralnu dimenziju (Dobrota), estetsku dimenziju (Lepota), i duhovnu dimenziju (Ljubav ili nad-Ja), pa tek onda i materijalnu i sociološku dimenziju našeg sveta. Intelektualna, etička, estetska i duhovna dimenzija grade okvir i za razvoj ljudske zajednice i materijalne nadgradnje sveta. Figurativno, to je ram u koji "pčele" nose "med" u uverenju da njihova gradnja ima smisla, uz podrazumevano poverenje i uverenje da ih "pčelar" neće podaviti da bi oteo "med". Ideja Hiram Abifa, nad kojom su položili zakletvu Majstori Kraljevske Umetnosti, je da se zajednici obezbedi najbolji okvir za njen razvoj. Taj okvir treba 1) da obezbedi smisao, 2) da se suprostavi haosu, stagnaciji ili zaostalosti, i 3) da pomogne da gradnja uspe. Ideja Hiram Abifa je beskompromisna podrška poretku koji obezbeđuje da mudrost vodi gradnju, da je snaga izvede, i lepota upotpuni. Dobronamerno, kompetentno i posvećeno vođstvo je nosilac takvog poretka. Smrt jednog Hiram Abifa ne znači ništa ako je sledeći spreman da stane na njegovo mesto. Kontinuitet zajednice nije prekinut, a smisao nije izgubljen.

Uprkos iznetim idealima Slobodnog Zidarstva i dugoj istoriji razvoja čovečanstva, sramota je što svet ima toliko problema u ovom trenutku, ali moramo da se nadamo.

Slobodni Zidari, kao zakleti Hiramovi sledbenici, su preuzeli težak ali smislen i častan zadatak.

Br. M.S.M. MKU

VNLS PL Mihajlo Pupin

na Orijentu Beograd

- Đuro Šušnjić, Tribine/diskusije/nastupi na YouTube,
- <https://youtube.com/playlist?list=PL9EAfFIkXakTsh6XfRhvByKQHMMzJF7t&si=WspbcWVNJzILfZJ9>, 6023. g.i.s.
- M.S.M, *Zašto nam je značajna legenda o Hiramu Abifu?* Sirijus, 54-1, <https://sirijus.rs/54-1-zasto-nam-je-znacajna-legenda-o-hiramu-abifu/>, mart 6023. g.i.s.
- M.S.M, *Ko je Slobodni Zidar ili Mason?*, Sirijus, 55-4, <https://sirijus.rs/55-4-sta-je-to-slobodno-zidarstvo/>, jun 6023. g.i.s
- Dejan Čikara, *Masonski priručnik*, Beograd, 6018. g.i.s.
- Albet Pajk, *Moral i dogma*, Beograd, 6015. g.i.s.
- Viktor Frankl, Govor (10.18 : 11.00): <https://www.youtube.com/watch?v=leGKtWlwHt4>, 5988. g.i.s.
- Razgovori sa Nikola Čanak, Beograd, 6023. g.i.s.
- Razgovori sa Br. D. S. MKU VNLS PL Mihajlo Pupin na Orijentu Beograd, 6023. g.i.s.
- BBC News, Srbija i hrana: Zašto je aflatoksin u srpskom mleku i dalje viši nego u EU i šta to znači za potrošače i mlekare, <https://www.bbc.com/serbian/lat/srbija-63718484>, 2023
- Justejn Gorder, *Sofijin svet*, Geopolitika, 2020.

59-5 Neobrađeni kamen

Koliko puta ćemo udariti sebe po prstima dok budemo držali dleto i čekić? Jednom, dvaput... hiljadu puta. I svaki put će boleti. I boleće sve dok ne naučimo da klešemo.

Hoće li malodušne, ta bol, sprečiti da nastave da klešu? Hoće li nas, svaki komadić otpalog kamena koji nam uđe u oko, sprečiti da tragamo za oblikom u steni? Ponekada... moramo da zatvorimo oči da bismo bolje videli.

Šta nam kamen kazuje?

Da je toliko tvrd da je bolje da i ne počinjemo da ga obrađujemo? Da će nas krvavi žuljevi, umor u rukama, prebijeni prsti, sprečiti da radimo na njemu? Pa, nijedna građevina nije sazidana ni od sira, ni od vode.

Ne. Kamen nam kazuje da ćemo radom na njemu dobiti nešto. I onda se postavlja glavno pitanje:

Šta je to nešto? A šta ja imam od svega toga? Šta će meni ovo u životu? Moj život je bio sasvim u redu, miran, tih...

I onda... Iza te priče sa samim sobom, javi se još bitnije pitanje:

A je li to uopšte život? I ako jeste... kakav je?

Mogu li ja da postanem bolji, mogu li ja da poslužim drugima kao primer, svojoj deci, prijateljima, Bogu... sebi? Šta ako taj kamen koji klešem pukne? Šta ako se držalje od drveta slomi, a prsti mi se zgrče od umora?

I svako pitanje nestaje pod udarcima čekića, jer taj udarac kojim napredujemo i idemo

dalje, je odgovor.

Moj deda Stanko je bio zidar. Bio je mršav, ali je imao jake, čvornovate šake. I on je napravio kuću u selu, od kamena. Donosio ga je iz planine i klesao jedan po jedan. Kako se kuća podizala, tako je rastao i moj deda Stanko. On nije bio član reda, ali je shvatio da je rad na sebi suština života. Da ono što postanemo, je jedino što možemo da ponudimo i da ugradimo u hram koji zajedno sa drugom braćom gradimo.

Ono što mi ovde radimo nije mnogo drugačije. Jer svaka kuća je svojevrsni hram. Onoliko koliko truda uložimo, takva će nam i kuća biti. I toliko će Bog obitavati u njoj.

Kada mi u stvari spoznajemo sami sebe?

Kada nas braća pozovu, misleći da ćemo doprineti kako Redu, tako i nama samima, jer su primetili nekog ko radom na sebi, i pored prebijenih prstiju i prašine u očima, može da bude još bolji? Kada počnemo da klešemo taj kamen? Ili kada dovršimo njegovo klesanje?

I da li se uopšte, ikada, završava taj rad na sebi?

Imaju li samospoznaja i samouvršavanje kraj ili to radimo dok smo živi?

Nemaju kraj, jer uvek postoji nešto što možemo da poboljšamo na sebi. Ne postoji savršenstvo, ali postoji put ka njemu.

Nema gordosti u savršenim ivicama, nema oholosti u jačini, nema pompeznosti i neke taštone u tvrdoći našeg dela. Sve je to otpalo pod udarcima veštog majstora. Ali je nekada i taj [majstor](#) bio neobrađen kamen. I samo oni koji znaju šta je rad na sebi, neće biti ni oholi ni pompezni u onome, ne što su postali, već što su dali i što mogu da daju drugima. I ovom svetu.

I toj čudesnoj građevini koju ovde podižemo.

B. J.